

Ainekava

KiVa (Kiusamisvaba programmi tund)

II kooliaste

KiVa programmi õpetus lähtub 2006.a. Turu ülikoolis Soome haridus- ja kultuuriministeeriumi toel välja töötatud koolipõhise kiusamise ennetamise ja juhtumitesse sekkumise programmist; SA Kiusamisvaba Kool programmist ning Illuka kooli KiVa rakendamise programmist ja eesmärkidest.

KiVa programmi tundide läbiviimise (lähtub Põhikooli ja gümnaasiumi seadusest) eesmärk on tagada kõikidele õpilastele turvaline koolikeskkond, kus heade sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskustega täiskasvanuteks areneda. Programmi läbimine aitab kiusamist ennetada ja vähendada.

Illuka koolis õpetatakse “KiVa” ainet valikainena 4. klassis. “KiVa” ainekava maht aastas kokku on 33 tundi. Tunnid toimuvad 1 kord nädalas.

Õppetöö läbiviimiseks kasutatakse:

- KiVa õpetaja käsiraamat, 2 moodul, Christina Salmivalli, Virpi Pöyhönen, Ari Kaukiainen,
- Katri Kirkkopelto lasteraamatud „Molli“ ja „Popi“,
- Eleonora Fornasari „Muinasjututegelaste jälgedes. Kiusamisest vabaks“,
- <http://kiusamisvaba.ee/>,
- <http://www.kivaprogram.net/>,
- www.stopbullyng.gov ,
- Lihtsad mängud grupidünaamika toetamiseks (<https://maailmakool.ee/lihtsad-mangud-grupidunaamika-toetamiseks/>),
- YouTube – erinevad videod ja multifilmid.

Kasutatavad õppemeetodid lähtuvalt tunni iseloomust ja materjalist:

- Analüüs
- Arutelu
- Järelduste tegemine
- Mäng
- Rollimängud
- Rühmatöö väiksemates ja suuremates gruppides
- Skeemide, joonistuste, fotode lugemine, vormistamine
- Vaatlus
- Vestlus
- Võrdlemine

KiVa õppe- ja kasvatuse üldised eesmärgid lähtuvad Eesti Vabariigi riiklikust õppekavast:

1. oskab hinnata sõbralikke suhteid erinevates kooslustes – klassis, koolis, kodus, huviringides jms ning mõistab oma rolli nendes.
2. oskab mõista inimeste, rahvuste ja kultuuride, arvamuste, olukordade ja vaadete erinevusi ning suhtub neisse eelarvamusteta, omab valmisolekut kompromissideks;

3. oskab kavandada ja hinnata oma tegevust, valib ja rakendab tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi, näeb ja tunnustab oma eksimusi ning oskab oma tegevusi korrigeerida;
4. oskab oma arvamusi väljendada, põhjendada ja kaitsta;
5. teab oma tugevaid ja nõrku külgi;
6. oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid;
7. oskab kuulata ja mõista suulist kõnet;
8. oskab esitada küsimusi ja teab erinevaid allikaid kust ja kuidas leida oma küsimustele vastuseid;
9. oskab informatsiooni, teavet tõlgendada, teha loogilisi järeldusi, eristab fakti ja arvamust;
9. oskab arukalt kasutada interneti ning muid sotsiaalmeedia kanaleid, teab ohtusid ning oskab ennast kaitsta;
10. järgib ühiselu ning hea tava norme, teab ja tunneb kiusamisvaba programmi reegleid ning käitub vastavalt.

IV klassi KiVa programmi õppe- ja kasvatuseesmärgid

1. õpilased oskavad ära tunda ja teavad, mis on kiusamine;
2. õpilased oskavad kiusamisjuhtumitele kohaselt reageerida;
3. õpilased teavad pealtvaatajate / kõrvalseisjate rolli tähtsust kiusamisjuhtumites;
4. õpilased tunnevad ja teavad lahendusi;
5. õpilased taunivad kiusamist;
6. õpilased aktsepteerivad erinevusi;
6. õpilased oskavad ja tahavad nii indiviidi tasemel kui ka ühiselt koos klassiga kiusamisele vastu siesta;
7. õpilased on mõelnud oma rolli üle kiusamises ning oskavad teha järeldusi ning vastu võtta otsuseid, kuidas nemad saavad olukorda muuta paremuse suunas.
8. õpilased tegutsevad ja käituvad nii, et ära hoida igasugune kiusamine.

I poolaasta (september – jaanuar) 17 tundi

ÕPPESISU, teema

1. Õppetund, Austus on kõigi jaoks

- Üksi ja koos teistega.
- Vastastikune austus;
- Inimestevaheline suhtlus

ÕPITULEMUS

Õpilane:

- Teab, et KiVa, see on hea ja turvaline koolikeskkond, millele kõigil õpilastel on võrdne õigus;
- Teab et üksiolemine erineb teistega koos olemisest ning mõistab, et mõlemad on olulised;
- Teab, milline on austav käitumine ning mõistab selle tähtsust inimsuhetes;

- Teab, mis on grupp, milline on sõbralik ja mittedõbralik grupp ning teab kuidas neis suhelda;

ÕPIVÄLJUND, hinde kujunemine

- Inimsuhete kolmnurga täitmine.
- KiVa lepingu esimene reegel.

ÕPPESISU, teema

2. Õppetund, Grupis

- Grupp, Grupi surve
- Rollid grupis
- Grupiga liitumine Üksi ja koos teistega.

ÕPITULEMUS

Õpilane:

- Mõistab grupi erisuguseid rolle ning määrata neis oma rolle;
- Teab, kuidas grupiga ühineda ning kuidas aidata / julgustada teisi;

ÕPIVÄLJUND, , hinde kujunemine

- Minu grupid ja minu rollid selles – kaardi joonistamine
- KiVa lepingu teine reegel

ÕPPESISU, teema

3. Õppetund, Tunne kiusamine ära

Kiusamine

ÕPITULEMUS, hinde kujunemine

Õpilane:

- Teab, mis on ja mis ei ole kiusamine, oskab neid olukordi ära tunda ning neil vahet teha;
- Teab, kellele kiusamisest rääkida ja kuidas sellega koolis tegeletakse;
- Teab, et kiusamine ei ole meie klassis ja koolis vastuvõetav

ÕPIVÄLJUND (hinde kujunemine)

- Rollimängus (kiususituatsioonid) osalemine
- KiVa lepingu kolmas reegel

ÕPPESISU, teema

4. Õppetund, Kiusamine varjatud kujul

- Varjatud kiusamine
- Grupist välja arvamine
- Segasõnumid
- Seljataga rääkimine ja kuulujutud
- Küberkiusamine

ÕPITULEMUS, hinde kujunemine

Õpilane:

- Saab aru, mis on varjatud kiusamine ja mis on segasõnumid;
- Teab, et ka varjatud kujul kiusamine teeb haiget;
- Teab, mis on küberkiusamine ning oskab end internetis selle eest kaitsta.

ÕPIVÄLJUND (hinde kujunemine)

- Uurimisülesanne rühmatöö "Ohvri lugu"
- KiVa lepingu neljas reegel

ÕPPESISU, teema

5. Õppetund, Kiusamise tagajärjed

- Kiusamine teeb haiget
- Klassi heaolu

ÕPITULEMUS

Õpilane:

- Saab aru ja teab, et kiusamine teeb haiget ning sellel on tagajärjed;
- Teab, et kiusamise ohvriks olemine muudab ja mõjutab sinu elu;
- Oskab jälgida muutusi klassis;

ÕPIVÄLJUND (hinde kujunemine)

- Arutelus „Kuidas mõjutab kiusamine inimese elu“ osalemine
- KiVa lepingu viies reegel

II poolaasta (jaanuar – juuni) 16 tundi

ÕPPESISU, teema

6. Õppetund 6, Rühma osalemine kiusamises

- Suhtumine kiusamisse ja sellega kaasnev käitumine

ÕPITULEMUS

Õpilane:

- Tunneb kiusamisolukorra erinevaid rolle;
- Mõistab, miks ei lange suhtumine ja käitumine alati kokku (grupi surve);
- On mõelnud ja arutlenud oma suhtumise ning käitumise üle kiusamisolukordades.

ÕPIVÄLJUND (hinde kujunemine)

- Kiri ohvrile kirjutatuna erinevast vaatepunktist
- KiVa lepingu kuues reegel

ÕPPESISU, teema

7. Õppetund, Ühine vastuseis kiusamisele

- Ohvrile toetuse avaldamine.
- Miks see on keeruline? Leiame lahendused, valikud
- Klassikaaslaste tuvastamine: kes võiksid tõenäoliselt ohvrit kaitsta ja toetada?

ÕPITULEMUS

Õpilane:

- Teab viise, kuidas ohvrit toetada ning on proovinud neid kasutada;
- Mõistab, et kõige väiksemgi toetus parandab ohvri enesetunnet;
- On mõelnud, miks on ohvri poolele asumine raske.

ÕPIVÄLJUND (hinde kujunemine)

- Rühmatöö
- Ohvri toetamine – kirja kirjutamine
- KiVa lepingu seitsmes reegel

ÕPPESISU, teema

8. Õppetund, Mida teha kui mind kiusatakse?

- Kui sind kiusatakse....., Kiusamisest kellelegi rääkimine

ÕPITULEMUS

Õpilane:

- Teab kuidas peab ja kuidas ei pea käituma olukorras kui teda kiusatakse;
- Teab, kellele rääkida kui teda kiusatakse;
- Teab, mis on enesekindlus ning enda kiusamisest rääkimine võib olla keeruline (häbitunne);
- Teab, mis juhtub koolis, kui mõni õpetaja saab teada, et kedagi kiusatakse.

ÕPIVÄLJUND, hinde kujunemine

- KiVa lepingu kaheksas reegel

ÕPPESISU, teema

9. Õppetund, KiVa kool – teeme koos ära!

- Ühiselu reeglid ja lepingud
- Kirjutatud ja kirjutamata reeglid – nähtavad ja nähtamatud reeglid
- KiVa reeglite kordamine;

ÕPITULEMUS

Õpilane:

- On korranud üle aasta jooksul loodud kiusamisvastased reeglid;
- On mõelnud sellele, mida need reeglid tema klassi jaoks tähendavad;
- On mõelnud sellele, mida tema klass saab teha, et tulevikus enam kiusamist ei esine;
- Teab, milliseid tagajärjed on reeglite rikkumisel.

ÕPIVÄLJUND (hinde kujunemine)

- Õpilaprojekt noorimate õpilaste toetamiseks;
- Kahoot kirjutamata ja kirjutatud reeglid
- Klassi KiVa kiusamisvaba lepingu sõlmimine

10. Õppetund 6, Kuidas meil läheb?

- Kokkuvõte

- Õpilasküsitlus;
- Meie klass praegu, Õppimine tegutsemise kaudu, mõtteid KiVA teemal

ÕPITULEMUS

Õpilane:

- On näinud, kuulnud, mida teised, KiVa-st arvavad;
 - On mõelnud, kuidas tema sellele muudatusele või olukorra püsimisele kaasa on aidanud
- ## ÕPIVÄLJUND (hinde kujunemine)
- Õpilaspõlv projekt noorimate õpilaste toetamiseks läbiviimine,
 - Õpilasküsitlus

Lõiming õppeainetega

- inimeseõpetus, loodusõpetus – areneb vaatlus-, järelduste tegemise oskus, oskus kuuluda gruppi, grupis ja grupiga töötada, analüüsioskus;
- eesti keel ja kirjandus – täieneb lapse sõnavara, areneb suuline väljendusoskus;
- arvutiõpetus, matemaatika – jooniste, graafikute lugemine, võrdlemine, rühmitamine ühiste tunnuste alusel, virtuaalse keskkonna kasutamine õppe-eesmärkidel.

Hindamine

KiVa programmi õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosa ning Illuka kooli hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest .

Arvesse võetakse ainekavaga määratud õpitulemused ning nende sõnastamiseks kasutatavad tegevused

Hindamise eesmärk on õpilase arengu toetamine ning õpilase enesehinnangu kujunemise suunamine.

Õpilase õpitulemusi hinnatakse vastavalt arvestatud või mitteamvestatud hindeg.

Kasutatakse kujundavat hindamist, mille käigus antakse õpilasele suulist ja kirjalikku tagasisidet selle kohta, mil määral ta:

- mõistab ja saab aru;
- oskab tuua näiteid, luua seoseid, teha järeldusi;
- analüüsib olukordi, probleeme ning õpitut;
- iseloomustab, kirjeldab ning sõnastab olukordi, probleeme ja õpitut;
- osalemisaktiivsust tunni töös;
- panustab KiVa õpimapi koostamisse ja rühmatöödest osavõttu;
- oskab arvestada teiste erisusi ning vajadusi;
- järgib üldtunnustatud hea tava – ning käitumisreegleid;
- arendab ja kasutab esinemis- ja väljendusoskust;
- oskab eristada tähtsat ning mõista selle tähendust.